

PARK SLOVENSKE HIMNE V KRANJU

KULTURNO URBANISTIČNI KONTEKST

Kranj spada med eno najstarejših poseljenih lokacij in eno od najstarejših slovenskih mest. Je tudi edino naselje v Sloveniji, ki je kontinuirano poseljeno od antike do danes, zato nekateri Kranj opredeljujejo kot najstarejše slovensko mesto. Izjemnega pomena za prostorski razvoj so bili naravno-geografski pogoji, ki so pospeševali in tudi zavirali širitev mesta. Mesto je postalo sestavni del kranjske ravnine, ko se je iz starega mestnega jedra na pomolu začelo širiti na ravnino na severu. Močan okvir mestu dajejo Kamniške Alpe, kamor so usmerjeni pogledi iz mesta proti severu. Pomembno vizualno in rekreacijsko območje predstavljata zakrasela konglomeratna terasa Udin boršt med Kranjem in Tržičem in protokolarno posestvo Brdo. Navedene entitete se sicer ne nahajajo v samem mestu, vendar pa soustvarjajo njegov zeleni sistem in verjetno pomembno vplivajo na dejstvo, da v samem mestnem jedru ni pomembnejših javnih zelenih površin.

PROSTORSKI KONTEKST LOKACIJE

Natečajno območje se nahaja med Partizansko in Gregorčičevo ulico v Kranju, v predelu mesta, ki leži tik ob strogem mestnem jedru. Na njegovi severni strani meji na Prešernov gaj, na južni in vzhodni strani pa na zasebno posest. Lokacija se nahaja v vplivnem območju Prešernovega gaja, ki je spomenik lokalnega pomena in v območju arheološke dediščine. Lokacija predstavlja trenutno precej degradirano in neurejeno območje, zeleno površino, ki pa ima zaradi svoje lege, vzdolžno linearne oblike in terenske raznolikosti zemljišča, velik potencial. V tem pogledu jo vidimo kot pomemben nagovor ureditve Prešernovega gaja, obenem pa tudi kot zeleni poudarek, ki bo v prihodnje, s subtilnim prepletom urbanih elementov in krajinske ureditve, prevzel pomembno vlogo v novi mestni parkovni površini in ponudil še dodaten, zanimiv prostor za druženja in prireditve.

fotografija: pogled na natečajno lokacijo iz Gregorčičeve ulice

IZHODIŠČE - KONCEPTUALNA ZASNOVA

Umeščenost natečajnega območja med Prešernov gaj na njegovi severni strani in zasebne posesti na južni in vzhodni, ponuja zanimivo izhodišče zelenice med obstoječima entitetama. Prešernov gaj, na dvignjeni legi, s pestro drevesno zasaditvijo, se kaže kot bogata kulisa vzdolž obravnavane lokacije. Če izvzamemo nekaj privatnih vil, pa so pogledi proti južni, vzhodni in zahodni strani zemljišča precej bolj odprti in z manj zelenih poudarkov.

Podolgovat teren natečajnega območja, se zvezno dviguje od svojega južnega roba proti severu in doseže svojo najvišjo lego na liniji kamnitega obzidja Prešernovega gaja. Iz pozicije obravnavanega območja proti Prešernovemu gaju se vidi le del paviljona, medtem ko so ostali nagrobniki slabše zaznavni in zastrti z zazelenitvenim pasom gaja. Ureditev gaja je zamišljena osno, z osrednjo peščno potjo in s paviljonom/lopo v centralnem delu in tlakovanimi kamnitimi pomi, ki se zaključijo v osrednjem delu. Posamični nagrobniki in spomeniki so točkovno razporejeni po gaju, brez neke konkretne oblikovne medsebojne povezave. Tako ponuja Prešernov gaj predvsem svojevrstno zeleno kuliso in kot tako pomembno izhodišče, na katero smo lahko naslonili in nadaljevali zasnovo Parka slovenske himne.

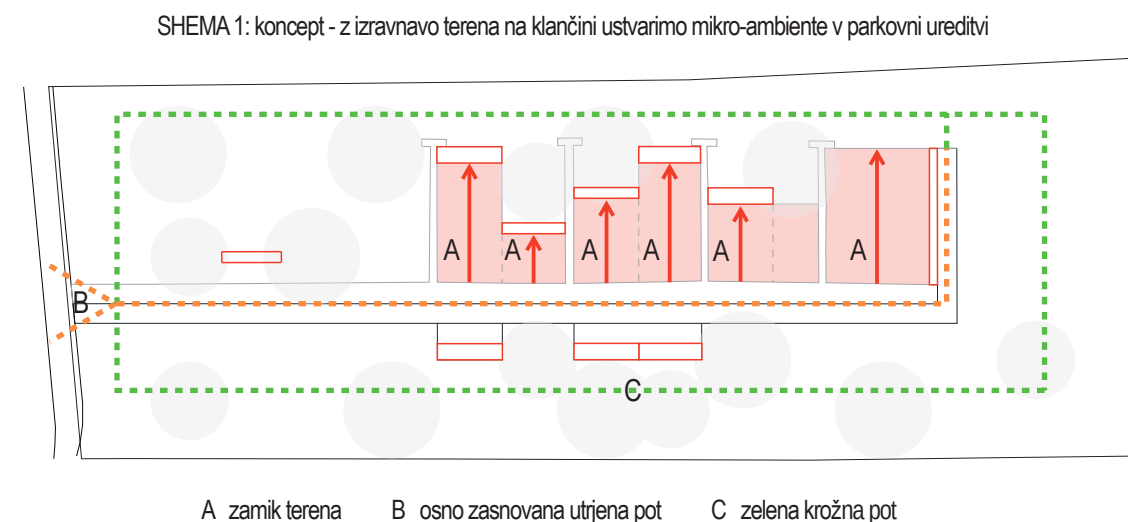
Osnovno vodilo in smernice pri oblikovanju parka so nam ponujali predvsem robni pogoji in oblikovanost oz.nivojska razgibanost obravnavanega zemljišča. Znotraj tega smo želeli v čimvečji meri ohraniti zgodovinske in oblikovne prvine na območju parka, ki bi nam kot plasti preteklosti ponujale okvir za nadaljevanje zgodbe in oblikovanje Parka slovenske himne. Tako se v parku ohrani osrednja obstoječa pot iz tlakovcev, vključno s potkami ki so vezane pravokotno nanjo. Prav tako se ohrani naklon terena, ki raste proti severu in se na ta način smiselno spogleduje s Prešernovim gajem. Teren in obstoječa potka tako predstavljata vsebinski in oblikoven okvir, znotraj katerega se nadaljuje ideja novega parka.

Ideja natečajne rešitve Parka slovenske himne temelji na težnji, da se ustvari zelena površina, urbani ambient, ki bo 'zapeljal' mimoidočega in bi na ta način postal atraktivna in interaktivna površina javnega prostora. Najpomembnejša je izkušnja mimoidočega: kako se giblje v odnosu do urbanih in zelenih poudarkov, kako jih zaznava, se jih dotika in uporabi... Park slovenske himne tako povezuje in ustvarja novo aktivno središče, po meri uporabnika. Prostor, kjer se ljudje lahko zadržujejo in srečujejo, je tisti ključni segment javnega prostora, ki naredi mesto 'živo'. Obenem zasnova novega parka dopolnjuje in se navezuje na Prešernov gaj in s postavitvijo spominske ureditve oz.umetniškega dela, omogoča ceremonialne počastitve na najvišjem državniškem nivoju in redno počastitev himne Slovenske vojske.

Glavna misel oz.ideja pri oblikovanju parka izhaja iz vsebinske navezave na dve himni, na osnovni, najmanjši člen - noto, iz katere je zložen notni zapis posamične pesmi. V duhu iskanja osnovnega člena, je zrasla tudi zgodba Parka slovenske himne, ki postopoma zraste iz izbranih modularnih betonskih elementov in se v samem zaključku, kot refren, na vzhodni strani parka sestavi in

prezentira v spominski ureditvi - umetniškemu delu. Vsebinska navezava - gradnja iz posamičnih modulov in njihovo stopnjevanje tako po nivojih kot tudi s postopnim zgoščevanjem elementov - tako na ustrezen način podpira in prezentira obe himni.

Modularni elementi se združujejo linijsko in oblikujejo prostostoječe klopi, katere se, odvisno od terena, razvijejo tudi vertikalno. Elementi klopi se umestijo vzdolž osrednje poti: na severnem delu parka se poglobijo v teren in oblikujejo intimne mikro-ambiente na različnih nivojih. Na ta način se v maksimalni možni meri izkoristi naklon terena in mrežo obstoječe tlakovane poti. Nivojsko razporejanje elementov klopi v prostorskem smislu ustvari aluzijo na razgiban notni zapis posamične himne. Stopnjevanje v razporeditvi posamičnih elementov se zaključi v skulpturalno oblikovani steni, v zastor višine 240 cm, ki ga subtilno gradijo posamični moduli in ki s svojo 'čipkasto' zasnovo ustvari svečan ambient. Obeležje, je seštevek modularnih elementov, ki so nanizani vzdolž osrednje poti in predstavlja prostorski in simbolni poudarek na vzhodni strani parka. Predstavlja kuliso, osrednji prostor, za izvajanje ceremonialnih počastitev na najvišjem državniškem nivoju. Okoli obeležja je večja utrjena površina, na kateri je možna postavitvev sedišč ali pa zgolj zadrževanje večjega števila ljudi. Tlorisno gledano je ureditev zasnovana ortogonalno, ritmično, kot poudarki pri koračnici. Zeleni ambient urejeni s klopmi pod klančino, so nanizani pravokotno na osrednjo pot, medtem ko so vzdolž poti na njenem južnem delu zasnovane klopi, ki so vedutno orientirane proti Prešernovemu gaju. Linijsko, ortogonalno zasnovano postavitvev mehča zazelenitev parka. Na ta način ustvarja parkovna ureditev več nivojev uporabe: severni del z mikro-ambiente nudi intimne kotičke za sproščanje, počitek ali druženje, južni del se z elementi za posedanje odpira proti Prešernovemu gaju in vzhodni del z utrjeno površino okoli spominskega obeležja, ki omogoča različne prireditve in vsakoletno počastitev himne Slovenske vojske. Vse te nivoje pa med seboj povezujejo tlakovane poti, utrjene travnate površine in zazelenitev.

KRAJINSKA ZASNOVA

Zunanja ureditev in krajinska zasnova sta zasnovani na način, ki v največji meri korespondira s Prešernovim gajem in okoliško ureditvijo na južni in vzhodni strani območja. Oblikovan je svojevrsten preplet dostopov, poti, zelenih poudarkov in vedut.

Osnovna zasaditev dreves sledi rastru nekdanjega hruškovega drevoreda, kjer so predvidena drevesa večje rasti.

Dalje, se predlaga v razmislek, da bi se zasaditvenemu rastru nekdanjega drevoreda, postopoma dodajala tudi drevnina srednje oz.manjše rasti, ki bi mehčala ortogonalno mrežo velikih dreves. Tako bi se sčasoma ustvaril dinamičen preplet zazelenitve, v smislu:

Celotna krajinska zasnova bi se delila na posamične sklope, mikro-ambiente: na zahodni strani vzdolž Gregorčičeve ulice bolj zgoščena zasaditev drevnine, da ustvari močnejšo zeleno bariero proti cesti in okoliškim objektom. Dalje proti vzhodu se sistem zasaditve mehča in prilagaja ambientalnim postavitvam klopi in odpiranju vedut proti Prešernovemu gaju. V območju klopi, kjer se zadržujejo ljudje bi se drevesa združevala v gruče, kar je v dialogu z drugimi prvinami odprtega prostora in omogoča senco kadar je ta najbolj zaželeno - v mesecih toplega in vročega vremena. Ker so v izboru drevnine listopadne vrste, bodo krošnje dreves v zimskem obdobju sončno svetlobo prepuščale. Pri razporejanju dreves v gruče bi bilo osrednje vodilo, da se umesti eno drevo večje rasti na mestu nekdanje hruške, ki tvori poudarek, spremlja pa ga več dreves srednje ali majhne rasti. Pri izboru drevnine so bila upoštevana naslednja izhodišča:

- avtohtone vrste, ki so prisotne v okoliški kulturni krajini
- vzpostavitev zasaditve, ki bo tvorila ekološko pestrost
- estetsko privlačne vrste po habitusu
- vrste, ki se razraščajo v različne velikosti (srednja in velika drevesa)
- rastline brez strupenih delov
- rastline, ki niso alergene
- nezahtevnost za rast in vzdrževanje

IZBRANA DREVNINA:

VSTOPNI DEL OB GREGORČIČEVI ULICI: hrast dob (Quercus robur), bukev (Fagus sylvatica), črna jelša (Alnus glutinosa)

SEVERNI PAS NA KLANČINI OB MIKRO-AMBIENTIH: črna jelša (Alnus Glutinosa), mali jesen (Fraxinus ornus)

OB KLOPEH IN SPOMINSKEM OBELEŽJU: mokovec (Sorbus aria), lesnika (Malus sylvestris),

GRMOVNICE NA J IN V ROBU PARKA: šmarna hrušica (Amelanchier lamarckii), rumeni dren (Cornus mas), lasasta hortenzija (Hydrangea paniculata). Živa meja: beli gaber (Carpinus betulus)

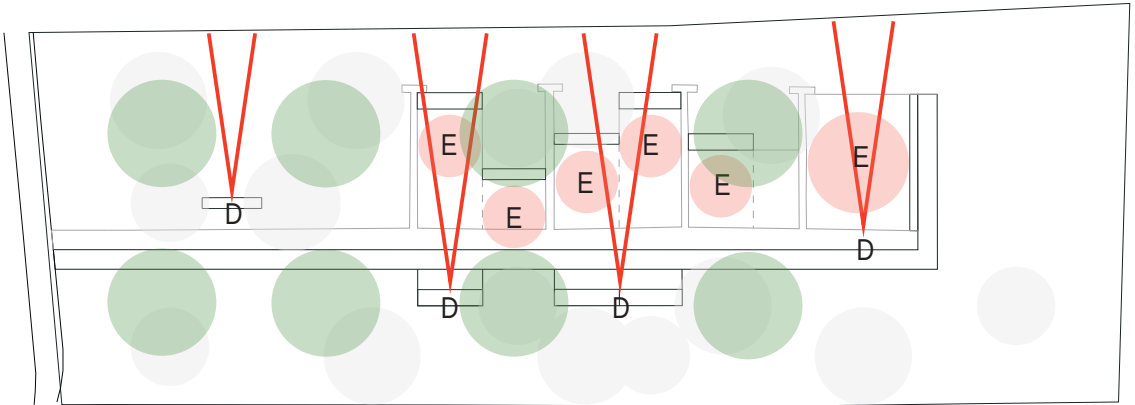
J DEL PARKA: lesnika (Malus sylvestris)

NA V ROBU, KJER POTEKA LASTNIŠKA MEJA: se predvidi žičnato ograjo višine 140cm prekrito z ovijalko, npr. z navadnim bršljanom (Hedera helix)

ZUNANJA UREDITEV

Zunanja ureditev povezuje krajinsko zasnovo Parka slovenske himne in se navezuje na osno ureditev Prešernovega gaja. Kot osnovno izhodišče pri snovanju zunanje ureditve parka je bila obstoječa pot iz tlakovcev, ki deli območje parka na severni in južni del. Krajše poti, ki se pravokotno odcepijo iz osrednje poti, so prav tako narekovala členitev terena na mikro-ambiente in nadaljevanje le-te proti vzhodni strani parka. Obstoječa tlakovana pot se rekonstruira, tikoma ob njej je dodana nova, gladka pot iz brušenega betona, širine 110cm, ki omogoča dostop v park tudi funkcionalno oviranim obiskovalcem, ki pri gibanju uporabljajo pripomočke. Obe poti sledita rahlo dvigajočemu se terenu in se izmenično - v blagi klančini in izravnanih delih nadaljujeta proti spominskemu obeležju na vzhodnem delu, kjer se nova pot preko klančine združi z zelenico vzdolž Prešernovega gaja. Območje okoli spominske ureditve predstavlja ploščad iz brušenega betona ali utrjene peščene površine (npr.rečni prodec 4-8mm). Členjeni ambienti s klopmi, ki sledijo pravokotno na osrednjo pot, so kombinacija travnatih površin, utrjenih s travnimi ploščami, na dveh segmentih se uredi utrjena peščena površina. Dostop do parka se ohrani iz Gregorčičeve ulice. Parkirna mesta v izteku natečajnega območja se ukinejo. Na njihovem mestu se predvidi betonska cvetlična korita.

HEMA 2: vedute proti Prešernovemu gaju in mikro-ambienti v Parku slovenske himne

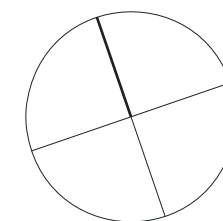
D glavne vedutne točke proti Prešernovemu gaju E mikro-ambienti, območja za posedanje, druženje in dogodke

- osnovni raster zasaditve, sledi nekdanjemu hruškovega drevoredu
- možno je postopno dodajanje manjših in srednjih drevesnih vrst

SITUACIJA/TLORIS M 1:200

Prešernov gaj

Gregorčičeva ulica

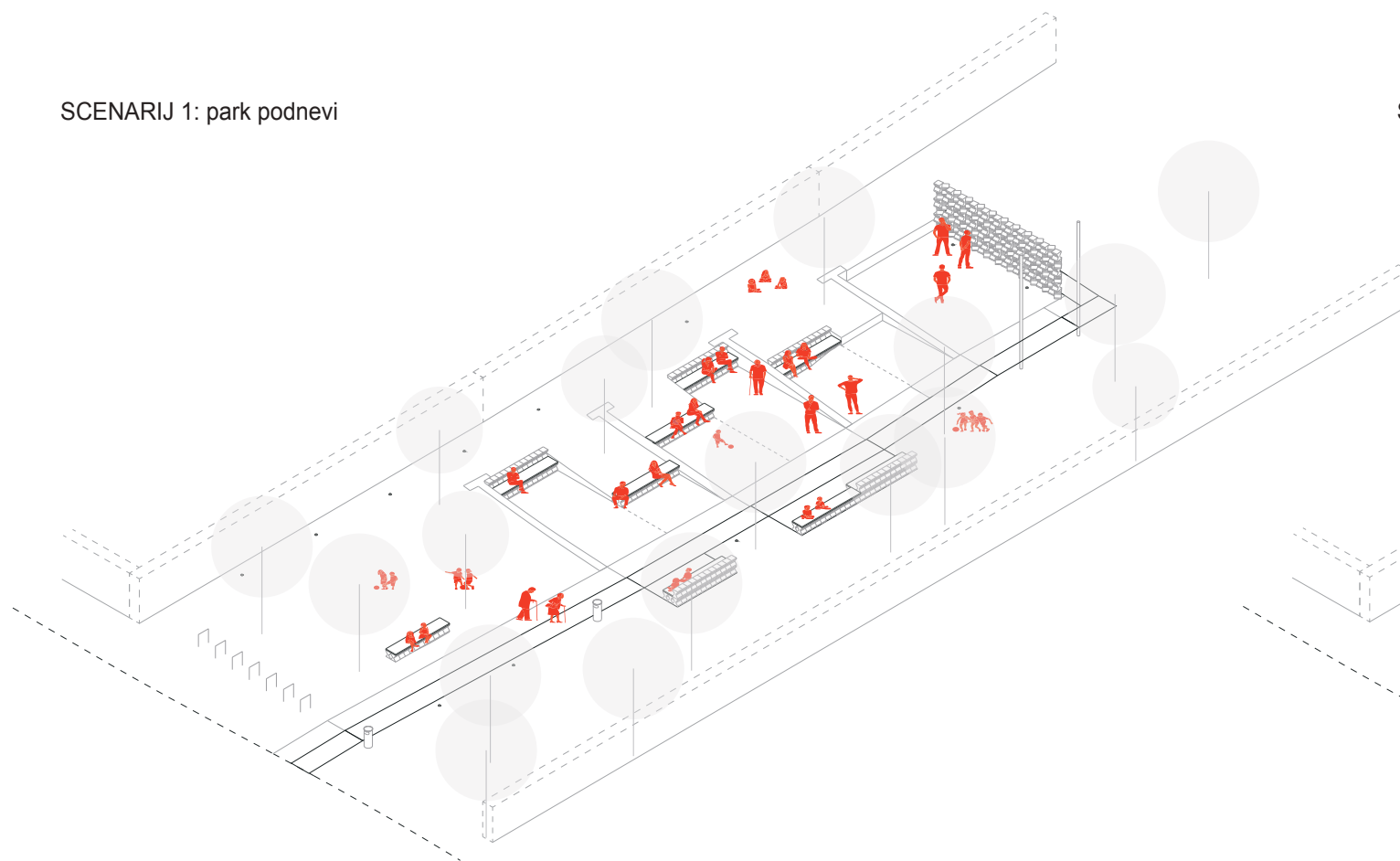

- 1 obstoječa rekonstruirana tlakovana pot
- 2 nova pot - brušen beton
- 3 nizka klop, 4 kom
- 4 visoka klop, 5 kom
- 5 površine, kjer so lasersko vgravirane tematske vsebine

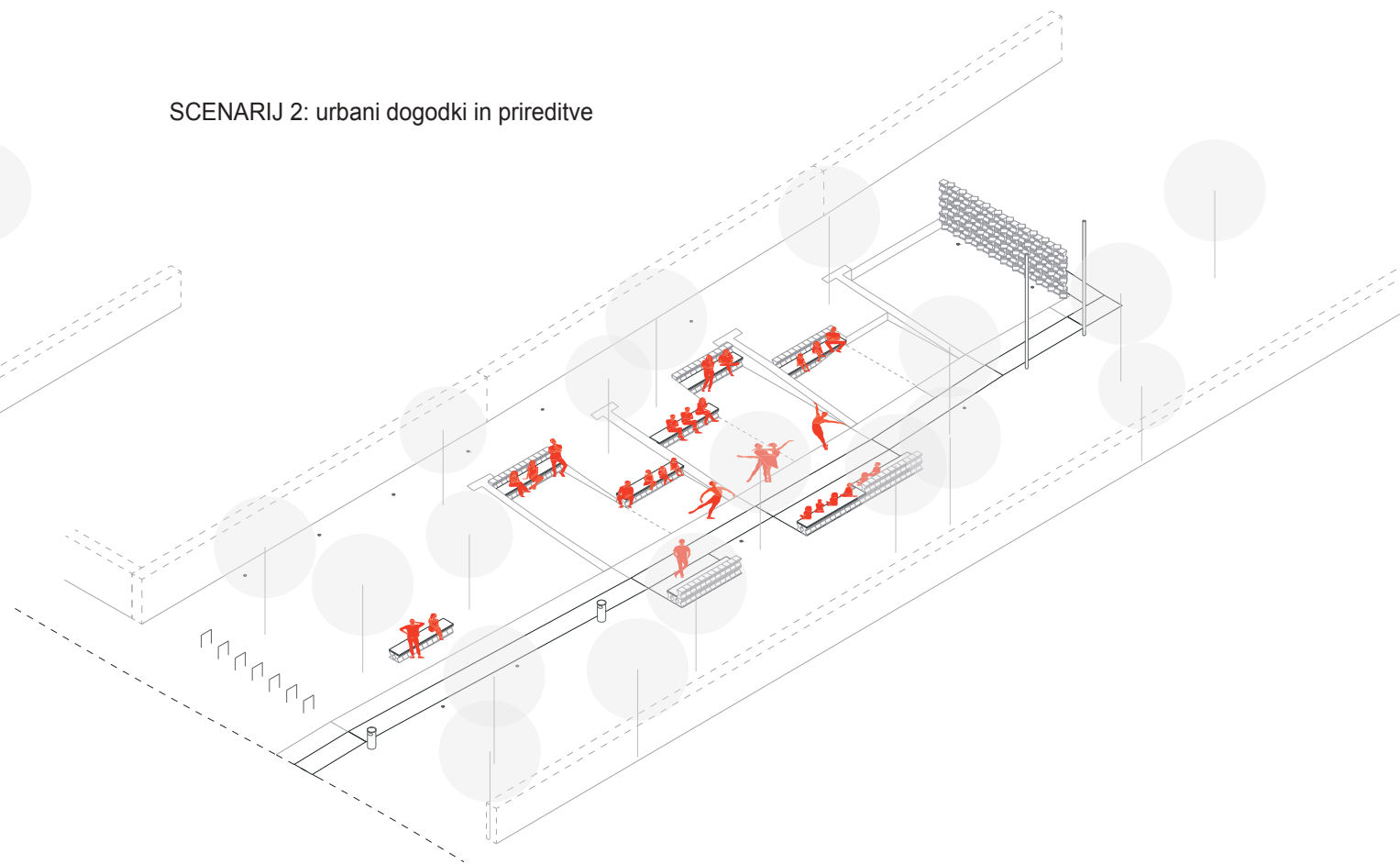
- 6 spominsko obeležje
- 7 drog za zastave 2 kom
- 8 koš za odpadke 3 kom
- 9 talna pohodna svetilka 12 kom
- 10 stojala za kolesa 7 kom

- 11 površina iz travne plošče
- 12 utrjena peščena površina
- 13 trava
- 14 brušen beton ali utrjena peščena površina

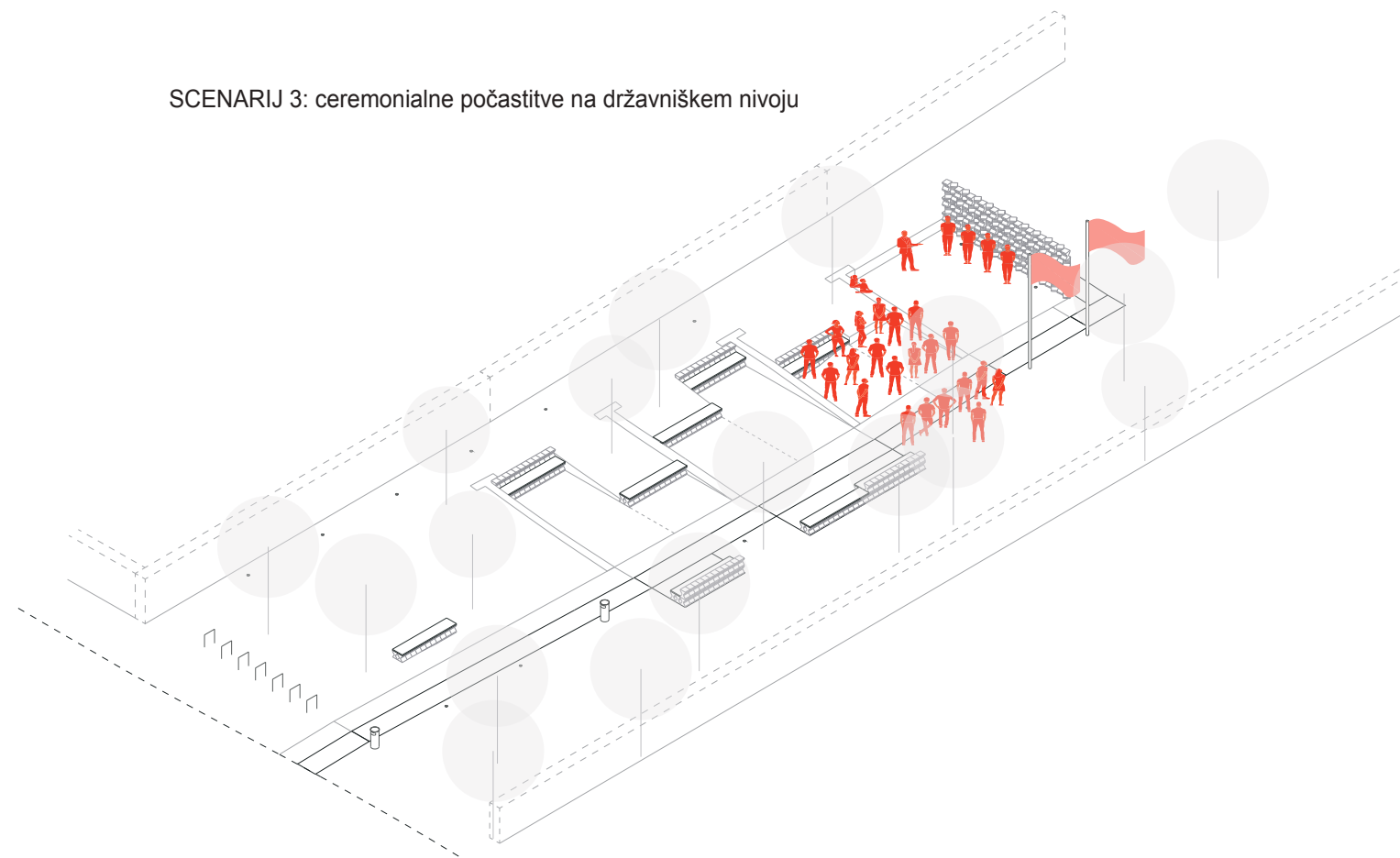
SCENARIJ 1: park podnevi

SCENARIJ 2: urbani dogodki in prireditve

SCENARIJ 3: ceremonialne počastitve na državniškem nivoju

PROSTORSKI PRIKAZ 1 - OBVEZNI, pogled proti Parku slovenske himne iz Gregorčičeve ulice

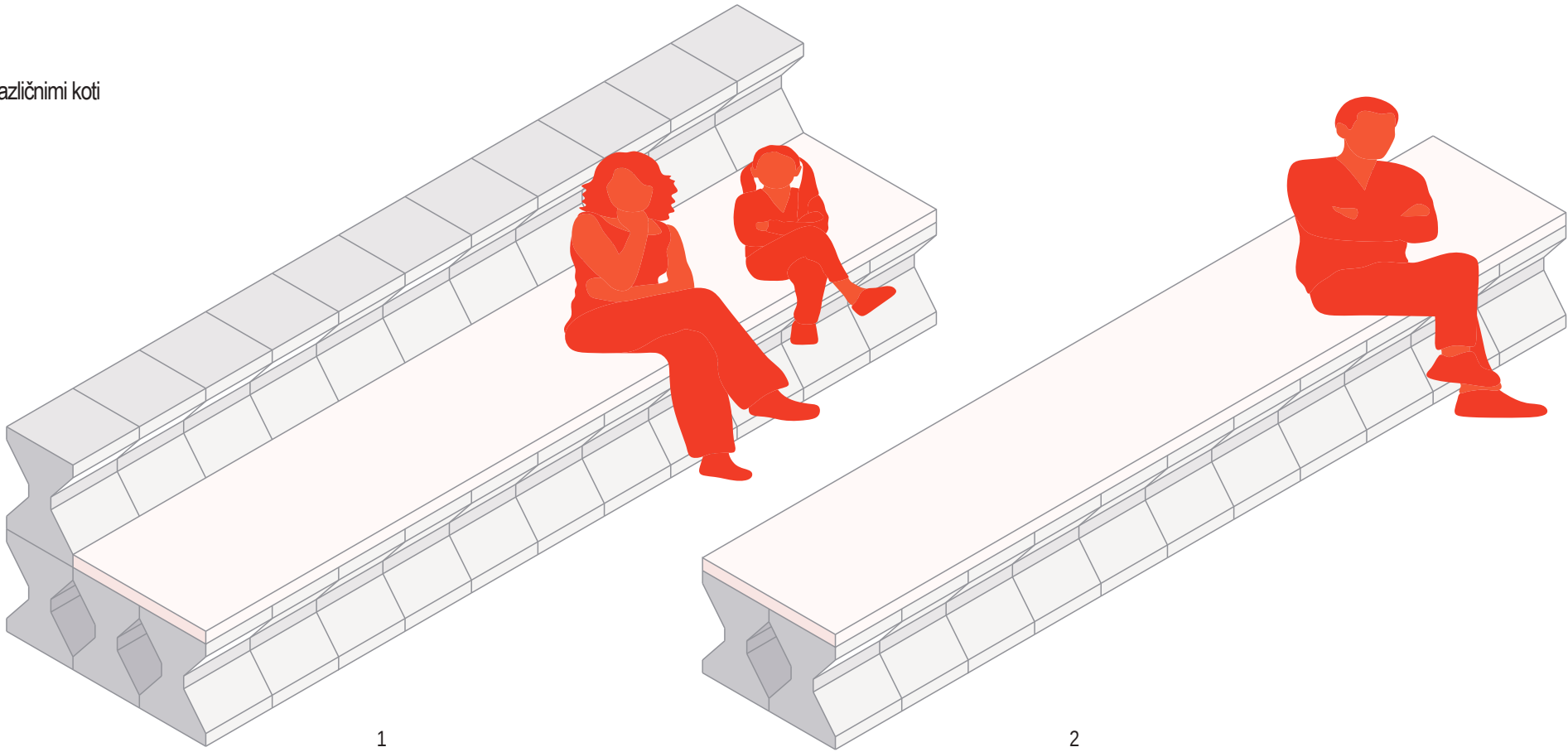
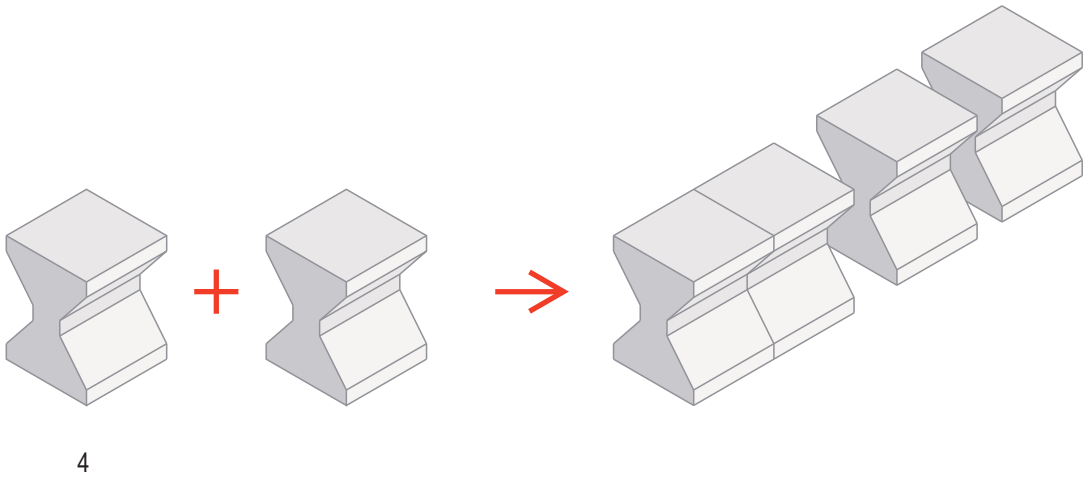
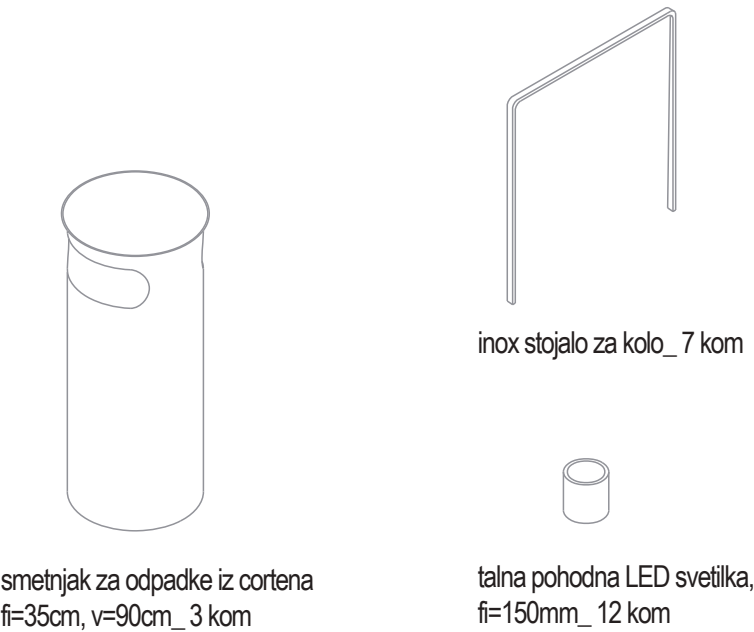

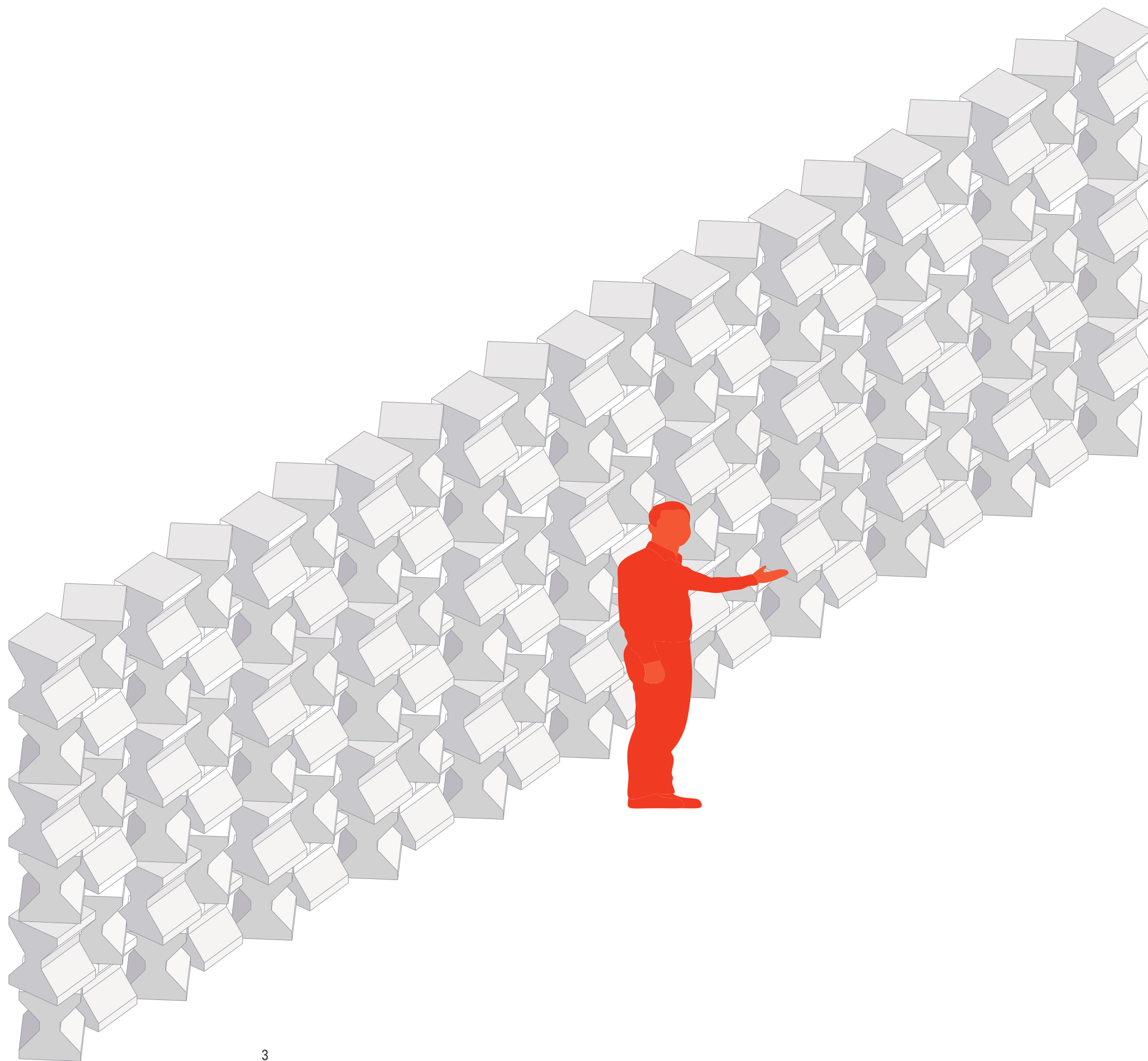
URBANA OPREMA PARKA

Urbana oprema je v večji meri zgrajena oz. sestavljena iz modularnih betonskih elementov, ki so dostopni na tržišču in se na različne načine sestavljajo in tako oblikujejo klopi, nekatere z naslonjali, nekatere brez; dalje se v izteku parka, na njegovi vzhodni strani sestavijo v spominsko obeležje. Dolžina klopi je predvidena v dveh različnih dimenzijah, skladno z umestitvijo v mrežo obstoječih tlakovanih poti. Glede na to, da so klopi sestavljene iz modularnih elementov, se enostavno prilagajajo terenu in njihovi medsebojni postavitvi. Po potrebi, se klopem doda še leseno sedišče. Na klopeh, kjer so dodani elementi z naslonjali in so na vidnejših mestih, se predvidi lasersko graviranje vsebin, vezanih na zgodovinska dejstva in na spominski park v navezavi na Prešernov gaj. Tako obiskovalec, na več različnih točkah in po segmentih, pridobiva zanimive informacije, vzdolž celotnega parka. Razsvetljava se uredi vzdolž osrednje poti, s talnimi pohodnimi LED svetilkami fi 150mm. Ritmična in enakomerna razporeditev luči primerno osvetljuje območja ob vhodnem delu v park, ob sediščih in na območju spominskega obeležja. V izteku ploščadi za prireditve sta dva drogova za zastavi, višine 6m in na medsebojni razdalji 3,5m. Na zahodnem robu parka, vzdolž Gregorčičeve ulice se predvidi stojala za kolesa. Vzdolž osrednje parkovne poti se namesti 2-3 kovinske koše za odpadke.

NAČRTI URBANE OPREME M 1:20

- 1 _ klop z naslonjalom z dodanim lesenim sediščem
d= 330-360 cm, š= 90 cm, v= 80 cm z naslonjalom, globina sedišča=60 cm
- 2 _ klop sestavljena iz dveh linij elementov z dodanim lesenim sediščem
d= 330-360 cm, š= 60 cm, v= 45 cm
- 3 _ spominsko obeležje 750x240x45 cm - moduli združeni po horizontali in po vertikali in rotirani pod različnimi koti
- 4 _ osnovni modul - ab tipski prefabrikat: 30x30x40cm in sistem linijskega združevanja elementov

PROSTORSKI PRIKAZ 2 - pogled proti parku iz Z strani

OCENA INVESTICIJE PO KLJUČNIH POSTAVKAH

I. PRIPRAVLJALNA DELA	5.000,00 €
II. ZEMELJSKA DELA	9.000,00 €
III. UTRJENE POVRŠINE IN BETONSKA DELA	23.000,00 €
IV. ZASADITEV IN ZELENICE	15.000,00 €
V. URBANA OPREMA IN SPOMINSKO OBELEŽJE	20.000,00 €

SKUPNO OCENA INVESTICIJE BREZ DDV.....	72.000,00 €

INFORMATIVNA PONUDBA - SKUPAJ POGODBENA CENA BREZ DDV.....**13.500,00**